

AVRUPA BİRLİĞİ – MERCOSUR

SERBEST TİCARET ANLAŞMASI’NIN TÜRKİYE İHRACATINA OLASI ETKİLERİ

GENEL DEĞERLENDİRME

Avrupa Birliği ile Güney Amerika ortak pazarı MERCOSUR (Arjantin, Brezilya, Paraguay ve Uruguay) arasında yaklaşık 25 yıldır devam eden Serbest Ticaret Anlaşması (STA) müzakereleri 17 Ocak 2026 tarihinde Paraguay’da imzalanan anlaşma ile tamamlanmıştır. Bu anlaşma, Avrupa Birliği’nin bugüne kadar imzaladığı en kapsamlı ticaret anlaşmalarından biri olarak değerlendirilmektedir.

Yaklaşık 700 milyonluk bir pazarı kapsayan AB–MERCOSUR ticaret hacmi 2024 yılı itibarıyla 111 milyar avroya ulaşmıştır. Avrupa Birliği’nin MERCOSUR’a ihracatı ağırlıklı olarak makine, kimyasal ürünler ve ulaşım ekipmanlarından oluşurken; MERCOSUR’un AB’ye ihracatı tarım ürünleri, mineraller, odun hamuru ve kâğıt ürünleri üzerinde yoğunlaşmaktadır.

Hukuki ve siyasi onay süreçlerinin tamamlanmasının ardından yürürlüğe girmesi beklenen anlaşma; sanayi ürünlerinin büyük bölümünde gümrük vergilerinin kaldırılmasını, tarım ve gıda ürünlerinde ise kademeli ve kotalı bir serbestleşmeyi öngörmektedir.

Türkiye anlaşmanın tarafı olmamakla birlikte, AB ile yürürlükte bulunan Gümrük Birliği ilişkisi nedeniyle söz konusu STA’dan doğrudan değil, dolaylı ve asimetrik biçimde etkilenmesi beklenmektedir.

1. TÜRKİYE İHRACATI AÇISINDAN DEĞERLENDİRME

AB–MERCOSUR STA’sı, özellikle **tarım ve gıda sektörleri** açısından Türkiye ihracatı için önemli riskler barındırmaktadır. MERCOSUR ülkeleri; düşük maliyetli üretim yapıları, ölçek ekonomileri ve tarımsal verimlilikleri sayesinde AB pazarında güçlü bir rekabet avantajına sahiptir.

Bu ürünlerin AB pazarına daha avantajlı koşullarla girmesi, Türkiye’nin AB’ye yönelik tarım ve gıda ihracatında fiyat baskısı, pazar payı kaybı ve kârlılık düşüşü riskini artırmaktadır. Kısa vadede etkinin sınırlı kalması beklenmekle birlikte, orta vadede rekabet baskısının belirgin şekilde artacağı öngörülmektedir.

Sanayi ürünleri açısından ise etki daha çok dolaylı ve kademeli olacaktır. AB sanayisinin MERCOSUR’dan daha uygun maliyetli hammadde ve ara girdi temin edebilmesi, Türkiye’nin AB pazarındaki sanayi ürünleri ihracatında maliyet bazlı rekabeti zorlaştırabilecektir.

2. SEKTÖRLERE GÖRE RİSK HARİTASI

2.1 Tarım ve Gıda Ürünleri

Ürün Grubu	MERCOSUR'un Rekabet Gücü	Türkiye Açısından Risk Seviyesi	Kısa Not
Sığır eti	Çok Yüksek	● Yüksek	Düşük maliyet, yüksek ölçek; kota sonrası baskı
Kanatlı ürünler	Yüksek	● Yüksek	Fiyat rekabeti ve pazar kaybı riski
Soya	Çok Yüksek	● Yüksek	AB yem sanayisine doğrudan avantaj
Mısır	Yüksek	● Orta	Kademeli serbestleşme etkisi
Şeker	Yüksek	● Orta	Kota bazlı ancak fiyat baskısı oluşturabilir

Değerlendirme:

MERCOSUR'un ölçek ve maliyet avantajına sahip olduğu tarım ve gıda ürünleri, Türkiye'nin AB pazarında en kırılgan olduğu alanlar arasında yer almaktadır.

2.2 Sanayi ve İmalat Ürünleri

Ürün Grubu	Risk Seviyesi	Kısa Not
Makine	● Orta	AB'nin girdi maliyetleri düşebilir
Kimya	● Orta	Hammadde avantajı dolaylı rekabet yaratabilir
Ulaşım ekipmanları	● Orta	Kademeli etki, uzun vadeli baskı
Tekstil	● Orta	Doğrudan değil, maliyet bazlı rekabet

3. FIRSAT ALANLARI

- AB'nin MERCOSUR ile artan ticareti, Türkiye açısından AB merkezli üretim zincirlerinde konumlanma fırsatları doğurabilir.
- Türkiye'nin coğrafi yakınlık ve hızlı teslimat avantajı, AB için kritik ürün gruplarında önemini koruyacaktır.
- Yüksek katma değerli, sertifikalı ve sürdürülebilir üretim yapan Türk firmaları, fiyat odaklı rekabetten ayrışma imkânı yakalayabilir.
- AB'nin tedarik güvenliğini artırma çabaları, Türkiye'yi tamamlayıcı ve alternatif tedarikçi konumuna taşıyabilir.

4. SONUÇ

AB–MERCOSUR Serbest Ticaret Anlaşması, Türkiye ihracatı açısından kısa vadede ani bir daralma riski taşımamakla birlikte, özellikle tarım ve gıda sektörlerinde artan rekabet baskısına, sanayi ürünlerinde ise dolaylı ve orta vadeli etkilere işaret etmektedir.

Bu gelişme;

- AB ile Gümrük Birliği’nin güncellenmesi,
- MERCOSUR ülkeleriyle doğrudan ticaret anlaşmalarının gündeme alınması,
- AB dışı pazarlara yönelik ihracat çeşitlendirme stratejilerinin hızlandırılması

gerekliliğini bir kez daha ortaya koymaktadır.